

Погорєлова І. С.

ORCID: 0000-0002-6560-242X

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри політичних технологій

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

ПОЛІТИКА КНДР У КОНТЕКСТІ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Ключові слова: КНДР, Російська Федерація, зброя, Україна, війна.

КНДР стала однією з небагатьох країн світу, яка офіційно підтримала агресивні дії Росії в Україні та її наратив щодо війни: “вона змушена вторгнутися в Україну через розширення НАТО на Схід”. Північна Корея звинуватила Захід (США), обстоювала виправдання Росії щодо вжиття захисних заходів проти “гегемоністської політики” Заходу. Північна Корея підтримувала Москву й була однією з п’яти країн, які проголосували 2 березня 2022 р. проти резолюції Генеральної Асамблеї ООН, що засуджувала вторгнення Росії в Україну; проти резолюції про відсторонення Росії від членства в Раді ООН із прав людини. Пхеньян визнав незалежність самопроголошених ДНР / ЛНР, схвалив проведення “референдумів” щодо приєднання окупованих територій України до Росії. У відповідь Київ розірвав дипвідносини з Пхеньяном, – зазначимо, що вони й до того не були істотними.

Демонстративна підтримка Північною Кореєю дій Росії в Україні зумовлена низкою причин. Зокрема, відомий дослідник Віктор Ча з Центру стратегічних і міжнародних досліджень зазначає, що Північна Корея явно використовує війну в Україні, щоб зміцнити свої відносини з Росією [1]. КНДР прагне до співпраці з Росією, щоб запобігти західним санкціям і тиску щодо її денуклеаризації, покращити дипломатичну й економічну ситуацію, зменшити міжнародну ізоляцію північнокорейського режиму. І справді, Північна Корея дістала підтримку від Росії, оскільки остання заблокувала резолюції РБ ООН, які засуджують дії КНДР, та додаткові санкції проти неї. Зокрема, КНДР чинила провокативні дії (запуск ракет); ухвалила закон про право завдавати превентивні ядерні удари, але уникала подальших санкцій ООН, оскільки Росія використала право вето. РФ оголосила, що розуміє рішення Північної Кореї відновити запуски ракет і що виступатиме проти санкцій, які загострюють ситуацію

на півострові. 26 травня 2022 р. Китай і РФ наклали вето на проект резолюції РБ ООН про посилення санкцій проти Північної Кореї. Це було вперше після одностайного ухвалення попередніх резолюцій РБ ООН із 2006 р., коли Пхеньян провів своє перше успішне ядерне випробування. Окрім того, пожвавлення відносин Росії та Північної Кореї дають змогу КНДР дещо зменшити залежність від Китаю, мати союзника проти США, використовуючи їхні розбіжності з Росією.

У публічних заявах Путіна та Кім Чен Ина наголошувалося на бажанні розширити всебічні та конструктивні двосторонні відносини. У січні 2023 р. сестра Кім Чен Ина, заступниця директора відділу пропаганди та агітації ЦК Трудової партії Кореї Кім Ен Чен заявила, що КНДР “завжди буде в одному окопі разом з армією та народом Росії” [2].

З часом відносини набувають не лише символічного, а й змістового характеру. У джерелах повідомлялося, що заводи Північної Кореї виготовляли зимову форму та взуття для підтримки зимових операцій Росії, водночас остання ігнорувала санкції ООН щодо імпорту текстильних виробів північнокорейського виробництва [3]. Повідомлялося й про те, що північнокорейських робітників направили на виробничі потужності на Далекому Сході Росії.

Для Росії Північна Корея є важливою як джерело ракет і снарядів. Чимало озброєння Пхеньяна базується на радянських стандартах й може бути сумісним з російською зброєю (зокрема артилерійські калібри). Водночас продаж північнокорейської зброї може дати вкрай потрібний поштовх економіці Північної Кореї. КНДР і РФ заперечують звинувачення в постачанні зброї, проте США та інші країни з кінця 2022 р. стверджують, що Пхеньян експортує до РФ ракети і боеприпаси [4]. 30 січня 2023 р. під час свого візиту до Республіки Кореї Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг заявив, що Північна Корея постачила ракети російському угрупованню Вагнера [5]. КНДР таємно постачає зброю для війни Росії, приховуючи це та намагаючись зробити так, ніби вони відправляються до країн Близького Сходу або Північної Африки.

Купівля зброї РФ у Північної Кореї є черговим порушенням режиму санкцій, запроваджених проти КНДР РБ ООН. Представниця США в ООН Л. Томас-Грінфілд справедливо назвала “підлим” те, що Росія, постійний член РБ ООН з правом вето, яка ввела санкції, тепер використовує зброю, закуплену в Північній Кореї та Ірані, щоб вести загарбницьку війну проти України [6].

Останнім часом спостерігається зміцнення відносин між Північною Кореєю та Росією, про що свідчать візити високопосадовців та обговорення можливої військової співпраці. У липні 2023 р. КНДР відвідав російський міністр оборони С. Шойгу. У вересні 2023 р. відбувся саміт В. Путіна та Кім Чен Ина. Для КНДР ця зустріч була важливою як для

внутрішнього престижу режиму, так і міжнародного. Вони зустрілися на космодромі “Східний” (невипадковий вибір місця зустрічі). Це був перший закордонний візит Кім Чен Ина з 2020 р. В. Путін розповів журналістам, що корейці “виявляють інтерес до ракетної техніки”; повідомив, що сторони говорили про співпрацю у військовій сфері. Про конкретні військово-технологічні домовленості говорити складно. Росія, ймовірно, розраховує отримати від Північної Кореї більше постачання зброї та боеприпасів радянського зразка для війни проти України в обмін на російську допомогу в розробці військових розвідувальних супутників та продовольчу допомогу. Американські політичні діячі підкреслюють, що Росія шукає обладнання, запаси, технології, а КНДР – допомогу, щоб зміцнити та просунути свої ракетні програми. Після цього саміту американські та інші аналітики виявили значні поставки артилерійських снарядів і ракет з Північної Кореї до Росії (ймовірно, радянські 122-мм гаубичні снаряди і 122-мм реактивні снаряди “Град”, що сумісні з російськими системами). За оцінками, було постачено 300–350 тис. снарядів [7]. Супутникові знімки показують контейнери, зібрані в Північній Кореї, які доправляють до Росії залізницею та морем. Натомість Росія, схоже, надає Північній Кореї зброю, можливо, винищувачі, ракети та обладнання для виробництва балістичних ракет [8]. 19 жовтня 2023 р. міністр закордонних справ Росії С. Лавров здійснив візит у КНДР. Пхеньян зазначив, що ці переговори стануть важливими для виконання домовленостей, досягнутих на вересневому саміті В. Путіна та Кім Чен Ина.

Північна Корея розуміє, що Росія потребує зброї, і прагне дістати певну вигоду з цієї ситуації, наприклад доступ до російських аерокосмічних і військових технологій задля удосконалення військового потенціалу. Водночас нарощування ядерного потенціалу Північної Кореї не вигідне Росії та Китаю. Росія навряд чи піде на масштабне сприяння ядерній та ракетній програмі Північної Кореї саме через позицію Китаю. Більш імовірно співробітництво у сфері космосу, продовольчої допомоги та енергоносіїв, але чи буде цього достатньо КНДР? Окрім того, у відповідь на щораз більшу співпрацю Росії та Північної Кореї США та їхні союзники в регіоні – Республіка Корея і Японія посилюють військову співпрацю, що не влаштовує КНР (згадаймо саміт у Кемп-Девіді в серпні 2023 р.). Зустріч Путіна і Кім Чен Ина могла бути засобом стримання Південної Кореї від постачання летальної зброї Україні (США люблять це питання). Росія і раніше погрожувала Сеулу передачею військових технологій Північній Кореї, якщо Південна Корея озброюватиме Україну.

Отже, Північна Корея використовує війну в Україні для посилення партнерства з Росією та отримання політичних і економічних дивідендів, безкарного продовження запуску ракет, удосконалення ракет і розроблення супутників. Існують ознаки постачання зброї КНДР Росії. Що

натомість отримує КНДР, визначити складно. Проте масштабне сприяння ядерній програмі Північної Кореї навряд чи відбудеться через небажання Китаю посилювати її військовий потенціал. Зближення Москви і Пхеньяна викликає занепокоєння США та їхніх регіональних союзників, які активізують військову співпрацю. Попри показову підтримку Росії, Північна Корея навряд чи готова до масштабного посилення військової допомоги Москві без задоволення всіх своїх вимог і вигід.

Література:

1. Cha V. North Korea Sends Ammunitions to Russia, 2022 // Center for Strategic and International Studies. 2022, November 7. <https://www.csis.org/analysis/north-korea-sends-ammunitions-russia>
2. Сестра Кім Чен Ина заявила, що КНДР завжди буде “в одному окопі” з Росією 27.01.2023. <http://kcna.kp/kp/article/q/5d8e1c0cbb0d7d5830c453c815fd28f4.kcmsf>
3. North Korea makes uniforms for Russian soldiers in Ukraine, violating UN sanctions. <https://www.rfa.org/english/news/korea/russia-uniforms-11072022172110.html>
4. Dolzikova D., Salisbury D. Triple threat: Russia, Iran, and North Korea trade arms to get around sanctions December 28, 2022. https://thebulletin.org/2022/12/triple-threat-russia-iran-and-north-korea-trade-arms-to-get-around-sanctions/?utm_source=Newsletter&utm_medium=Email&utm_campaign=ThursdayNewsletter01052022&utm_content=NuclearRisk_TripleThreat_1228202
5. Remarks by NATO Secretary General Jens Stoltenberg at the CHEY Institute during his visit to the Republic of Korea. https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_211296.htm
6. Statement by Ambassador Linda Thomas-Greenfield on Russia’s use of Weapons Illegally Acquired from the DPRK and Iran in its Brutal War Against Ukraine // United States Mission to the United Nations. 2022. December 22. <https://usun.usmission.gov/statement-by-ambassador-linda-thomas-greenfield-on-russias-use-of-weapons-illegally-acquired-from-the-dprk-and-iran-in-its-brutal-war-against-ukraine/>
7. Evidence mounts of North Korean arms to Russia in threat for Ukraine. <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/27/north-korean-arms-supply-russia-war-ukraine-munition-shipments>
8. North Korea provided Russia with weapons, White House says. <https://www.washingtonpost.com/national-security/2023/10/13/north-korea-russia-weapons-ukraine/>